

OntwikkelingsGericht Onderwijs

Succesvol onderwijsconcept

OntwikkelingsGericht Onderwijs (OGO) wordt door steeds meer scholen herkend als een vorm van onderwijs waarin kinderen en leerkrachten echt samenwerken. Samenwerken aan en in leerontwikkelingsactiviteiten die er voor henzelf werkelijk toe doen en die daardoor de betrokkenheid van leerlingen en leerkrachten vergroten.

OGO biedt praktische uitwerkingen voor het verwezenlijken van een haalbaar ideaal.

Leerlingen die betekenisvol leren, omdat ze weten waar ze mee bezig zijn en leerlingen die doelgericht bezig willen zijn, omdat ze beseffen wat onze samenleving vraagt. OGO geeft leerkrachten denkkaders en vele voorbeelden van hoe bewuste eigen keuzes op basis van die kaders leiden tot mooi, betekenisvol en zinvol onderwijs. Het is dan ook logisch dat steeds meer scholen in OGO kansen zien om het onderwijs goed in te richten. Het wordt gezien als een (aantrek-

kelijker) alternatief voor onderwijs dat vooral gestuurd wordt door methodes en toetsen. Binnen OGO krijgen methodes en toetsen de plaats die ze verdienen: respectievelijk als bronnenmateriaal en reflectiemiddel. Het omgaan met verschillen is uitgangspunt in de groep als spelende, werkende, onderzoekende en (daardoor) leergerichte gemeenschap. De OGO-visie op onderwijs kent vele aspecten waardoor weer eens de eigen en gezamenlijke professionaliteit van de leerkrachten centraal staat.

Bij OntwikkelingsGericht Onderwijs gaat het om zoeken naar een balans tussen wat kinderen moeten leren en wie de kinderen zijn. Het is niet de vraag of kinderen zich ontwikkelen, maar of dat zó gebeurt dat zijzelf mede sturing daaraan kunnen geven. Mede, want in OGO wordt de leerkracht gezien als een 'meerwetende partner' die de leerling nodig heeft om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

De rol van leerkracht als begeleider, volger, ontwerper, richtinggever, organisator en inspirator krijgt binnen OGO veel aandacht. Er is ruimte voor de leerkracht die geweldige verhalen kan vertellen en daarmee de kinderen op een nieuw spoor zet en voor een heldere instructie over een spelingsprobleem.

De rol van de leerkracht en leerling hangt ook af van de kwaliteit van de onderwijsactiviteiten en de context waarin deze zich afspelen:

- Zijn de activiteiten betekenisvol en zinvol?
- Zijn de activiteiten opgezet vanuit een realistisch maatschappelijk kader, een sociaal culturele praktijk, waardoor logische verbanden, samenhang en diepgang in de activiteiten kunnen ontstaan?
- Zijn de kinderen actief betrokken en bewuste leeders in die activiteiten?
- Zijn de interventies van de leerkracht gericht op voordoen, samen doen, verbeteren, verbreden, verdiepen en reflecteren?
- Is er sprake van leren als groep, waarin in voortdurende interactie verschillende talenten worden aangesproken en aangeboord?

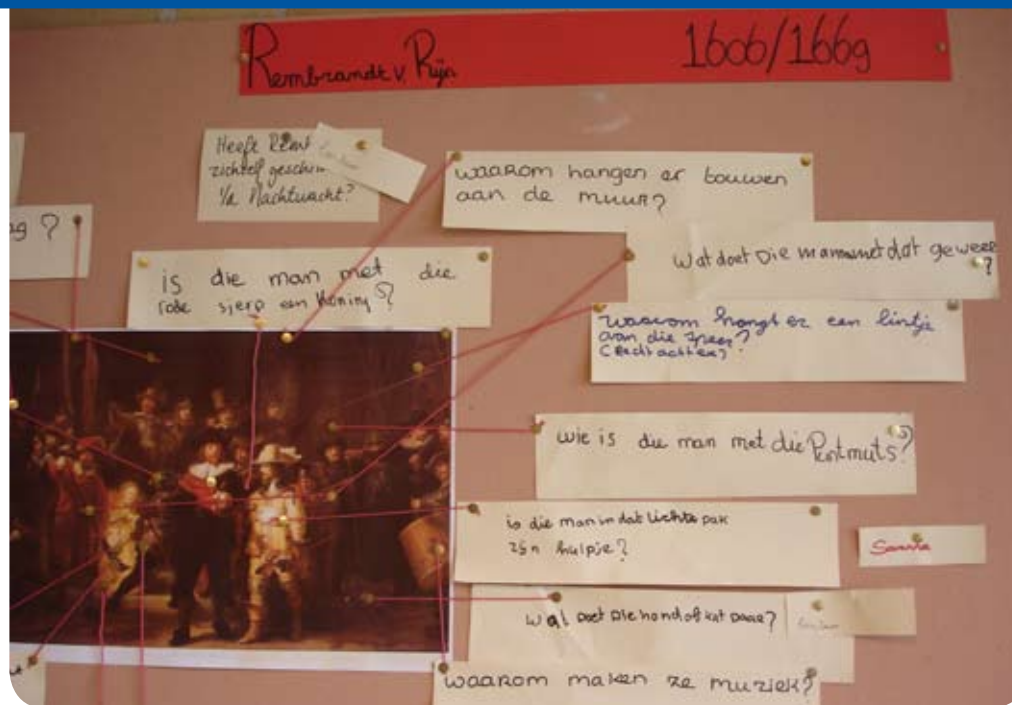
Spelgeoriënteerde aanpak

Binnen OGO zijn leerkrachten overtuigd van het belang van spel. Zij vinden het vanzelfsprekend dat ze daar een belangrijke rol in hebben. Spel is zo geen activiteit naast het leren. Jonge kinderen spelen 'alsof'. Het verlangen om erbij te horen en mee te doen met de wereld van volwassenen is hun drijfveer voor ontwikkeling en leren. Alle activiteiten met een spelkarakter initiëren leerprocessen, die hen in staat stellen om steeds beter en realistischer aan 'de wereld' deel te nemen. De leerkracht helpt het spel op een niveau te brengen dat past bij mogelijkheden en ambities van de kinderen. De leerkracht bevordert dat kinderen overleggen, plannen maken en elkaar helpen. En opent nieuwe mogelijkheden die kinderen prikkelt om nieuwsgierig te worden naar meer.

Onderzoeksgeoriënteerde aanpak

Ook oudere kinderen willen erbij horen. Hier kunnen activiteiten worden ontwikkeld die echt verbonden zijn met een maatschappelijke werkelijkheid. Om bijvoorbeeld in een winkel ook werkelijk spullen te kunnen verkopen en daarin kwaliteit te leveren, is veel onderzoek nodig. Onderzoek naar de waren, naar hoe je aan goede informatie komt, naar hoe je een administratie opzet en bijhoudt, hoe je spullen mooi uitstalt, hoe je samen een bedrijf runt en hoe je origineel kunt zijn.

De spelgeoriënteerde aanpak wordt een onderzoeksgeoriënteerde aanpak: van doen alsof naar echt doen.

OBD Noordwest over OGO

Gestalte geven aan OGO vraagt een extra investering, omdat het niet uitgaat van een receptuur. 'Volg de aanwijzingen en je komt waar je zijn wilt' slaat op een vorm van onderwijs waarin alles vastligt. Dat geldt niet voor OGO. Daarvoor geldt eerder een 'zoekt en gij zult vinden'. Het is dit zoekproces – het in studie en actie vinden wat je samen wilt – dat kenmerkend is voor een school die OGO serieus neemt. Er is dan ook niet één weg naar OGO, er is een richting. Het is mogelijk dat er samen een weg wordt gevonden naar een geheel eigen invulling die

recht doet aan de kwaliteiten en het streven van een schoolteam.

Kiezen voor een onderwijsconcept

De opvattingen van een schoolteam over hoe kinderen leren en zich ontwikkelen zijn bepalend voor de inrichting van de leeromgeving, de activiteiten die de school biedt en het pedagogisch en didactisch handelen van de leerkrachten. Elke school werkt vanuit een eigen visie. Een visie die tot stand is gekomen door kennis van, opvattingen over en praktijkervaring met het geven van onderwijs. Kiezen voor een

onderwijsconcept dat past bij de visie en de ideeën van de school biedt houvast om tot meer resultaat te komen. Wij ondersteunen scholen met verschillende trajecten voor het werken met (onderdelen van) een onderwijsconcept en brengen u desgewenst in contact met andere scholen voor het uitwisselen van ervaringen. Voorop staat dat uw school maatwerk krijgt: een concept en werkwijze die passen bij de visie van uw school.

Kiezen voor OGO: informatie, oriëntatie, invoering en verdieping.

Als er nog niet voor OGO is gekozen, kan u worden voorgelicht over de toepassing en consequenties van verschillende concepten. Deze informatiefase heeft als doel zicht te

krijgen op verschillen tussen concepten. Er kan ook al een principebesluit liggen over oriëntatie op OGO. In dat geval kunnen wij zorgen voor een aantal bijeenkomsten waarin ervaring wordt opgedaan met een ontwikkelingsgerichte benadering van het onderwijs. Is er al voor het invoeren van OGO gekozen, dan maken we samen met de school een invoeringstraject voor een aantal jaar. In zo'n traject worden alle niveaus van verantwoordelijkheid meegenomen. Vormgeving vindt plaats op leerkracht-, groeps- en teamniveau. Klassenconsultaties door bouwcoördinatoren en/of adviseurs versterken het invoeringstraject. Heeft een school (aspecten van) OGO al ingevoerd dan

kan een verdiepingstraject, gericht op de versterking van een bepaald onderdeel gewenst zijn. Ook opfris- of instroomcursussen op schoolniveau voor nieuwe leerkrachten kunnen worden verzorgd.

Leeftijdscategorieën

We onderscheiden drie leeftijdscategorieën:

- Startblokken: 2,5 tot 6-jarigen
- Basisontwikkeling: 4 tot 8-jarigen
- OGO in Midden/Bovenbouw: 7 tot 12-jarigen

Startblokken

Startblokken kenmerkt zich als een spelcurriculum. Het maakt deel uit van een totaalconcept dat gestoeld is op de ontwikkelings- en onderwijsstheorie van Vygotsky en is in Nederland sinds 1990 bekend als Ontwikkelingsgericht Onderwijs. Leerkrachten van groep 1-2 en leidsters van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven werken aan een verbetering van de eigen

praktijk. Zij versterken de pedagogische basis en zorgen met de kinderen samen voor een rijke speelleeromgeving. Zij werken aan de kwaliteit van het activiteitenaanbod door met name spel, taal, constructieve en beeldende activiteiten te verbinden aan voor jonge kinderen interessante inhoud. Ook ontlukende geletterdheid en gecijferdheid worden verbonden met spel en spelontwikkeling. Leidsters en leerkrachten leren gebruik te maken van een ontwikkelingsgerichte didactiek door de vijf impulsen in te zetten. Zij maken kennis met HOREB, het handelingsgericht observatie, registratie en evaluatiesysteem dat bij Startblokken hoort. Voor een beredeneerd aanbod leren zij gebruik te maken van de hulpmiddelen die HOREB biedt en die inmiddels digitaal beschikbaar zijn. De gecertificeerde onderwijsadviseurs bieden oriëntatie-, invoering-

en verdiepingstrajecten op maat met o.a. studie- en werkbijeenkomsten en coaching op de werkvloer.

Basisontwikkeling

OBD Noordwest heeft het volgende aanbod:

Op zoek naar taal in de bouwhoek

Wij leren de leerkracht om bronnen in de bouwhoek in te zetten, om oriëntaties in de echte wereld te gebruiken voor verdieping in de constructieve activiteit. De leerkracht wordt ook geleerd goede vragen te stellen, zodat kinderen nieuwsgierig worden en een onderzoekende houding aannemen.

Het meetkistje als echt instrument in een spelsetting.

Van 'doen alsof' naar 'echt' in meetactiviteiten

De onderwijsadviseurs van OBD Noordwest leren de leerkracht om het kistje functioneel in te zetten, te observeren wat het kind doet en deze observaties te benoemen. Dit met als doel te kunnen reflecteren met het kind en er een vervolgvraag aan te kunnen koppelen.

Betrokkenheid vanuit alle hoeken;

Het sneeuwbaaleffect van samenhang

OBD Noordwest begeleidt leerkrachten in de onderbouw bij het leren thematiseren. Daarbij worden inhoud van activiteiten, betekenissen van kinderen en de rol van de leerkracht gekoppeld. Vanuit een theoretische basis wordt de leerkracht begeleid in zijn/haar ontwikkeling om te komen tot thematisch werken.

Uitgebreide informatie kunt u vinden op onze site: www.obdnoordwest.nl

OGO in Midden/Bovenbouw

Werken vanuit betekenisvolle thema's die kwesties oproepen die leerlingen uitdagen tot onderzoek. In de midden/bovenbouw gaat het daar om. Het onderzoekskarakter kent veel aspecten. Een voorbeeld:

Welke mogelijkheden zijn er om de stroom van activiteiten die in een thema ontstaan

zichtbaar te maken in de groep? Aan welke bedoelingen wordt gewerkt en welke vaardigheden moeten daarbij worden ontwikkeld? In de bovenbouw wordt vanuit of in een culturele setting aan het thema gewerkt. Een aantal kwesties daarin nodigt uit tot onderzoek. Aan dit onderzoek zijn verschillende activiteiten gekoppeld. Er wordt gewerkt aan en in een proces. Om een sportdag goed te kunnen organiseren moeten de leerlingen eerst onderzoeken wie de deelnemers zijn, welke sporten geschikt zijn voor de doelgroep, welk terrein beschikbaar is, wat ze als trainers en begeleiders zelf moeten kunnen, etc. Vervolgens moeten ouders geïnformeerd worden, moeten er roosters komen

waarop zichtbaar hoe de dag zal verlopen, etc. Dit alles om uiteindelijk een geweldige sportdag neer te kunnen zetten.

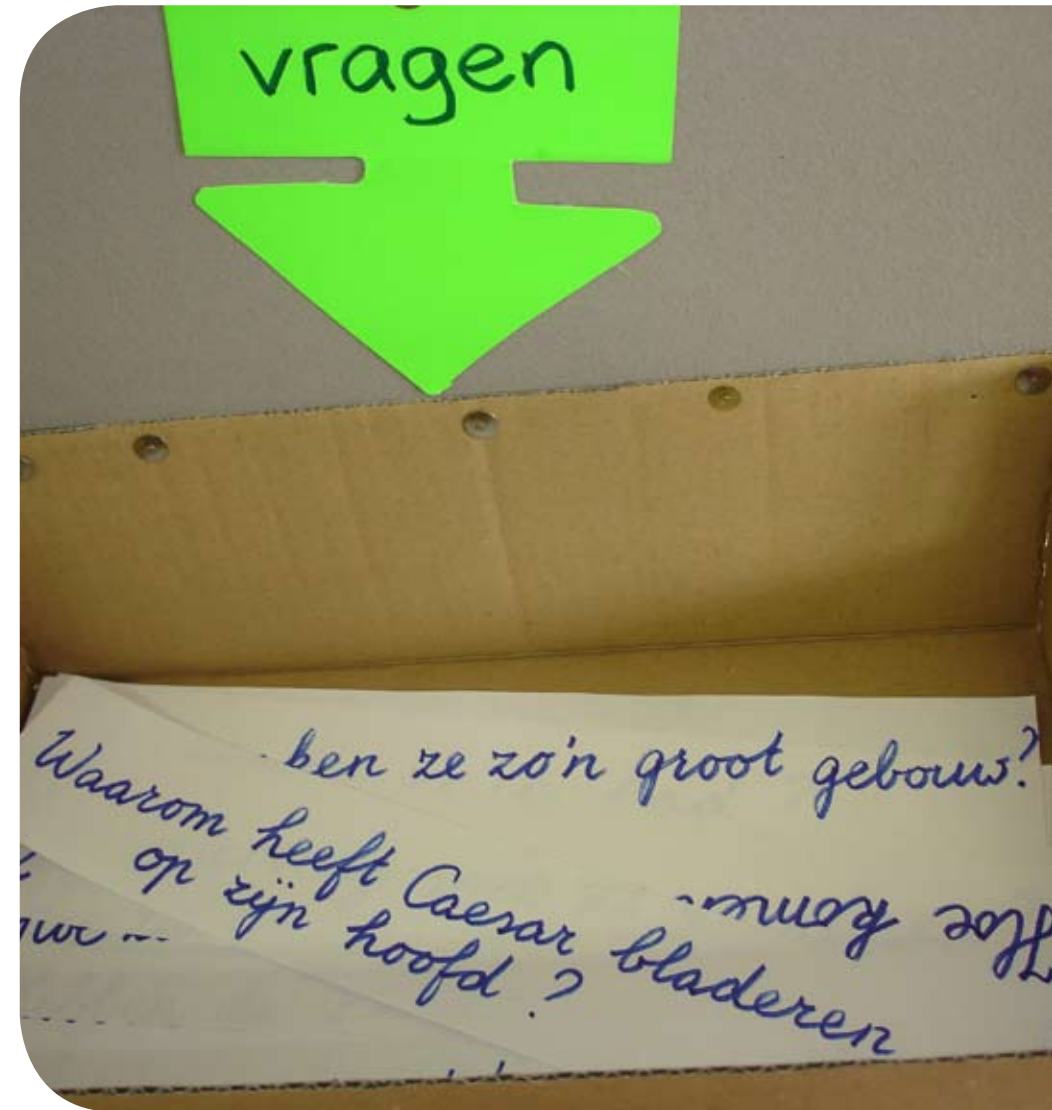
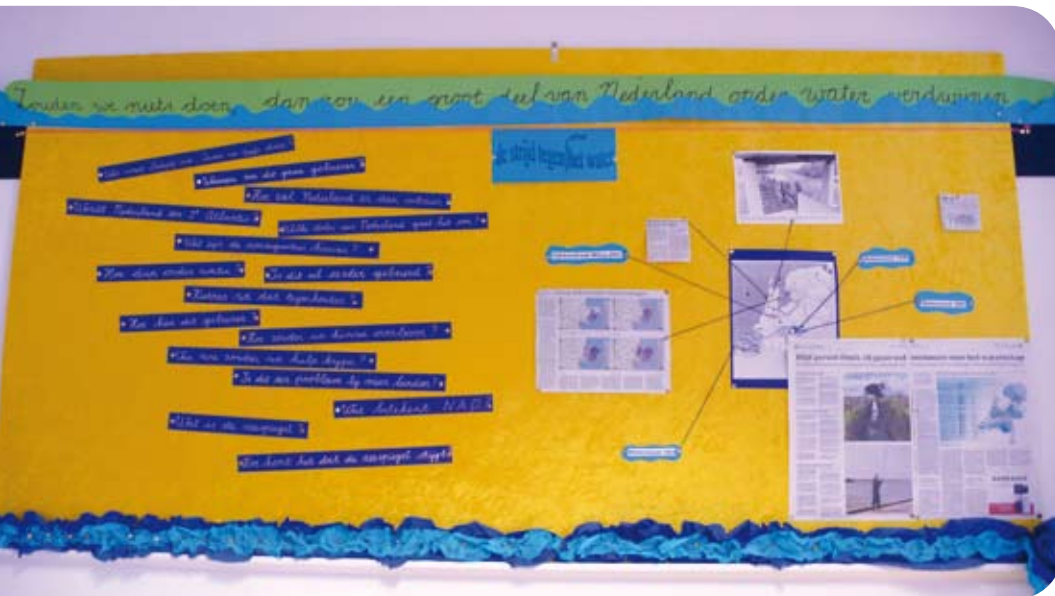
Er gebeurt veel in zo'n proces en alle kinderen hebben taken en verantwoordelijkheden hierin.

Om de groep steeds greep op dat proces te laten houden is zichtbaarheid van het thema (affichering) belangrijk. Zo kan je samen:

- Elkaar betrokken houden
- Voor alle betrokkenen visueel maken welke vragen er leven
- Uitkomsten van verschillende onderzoeken presenteren

- Overzicht hebben van taakverdelingen
- Overzicht hebben van de planning
- Bronnen in beeld brengen
- Informatie in perspectief plaatsen
- Met ouders delen waarover en waaraan gewerkt wordt

De onderwijsadviseurs van OBD Noordwest gaan samen met het team de mogelijkheden tot affichering onderzoeken en deze vaardigheid wordt stapsgewijs geoefend, geëvalueerd en bijgesteld om tot slot te kunnen worden geïmplementeerd in het thematisch werken.

OBD Noordwest

Postbus 80

1620 AB Hoorn

T (0229) 25 93 80

F (0229) 25 93 83

E info@obdnoordwest.nl

Locatie Hoorn (centraal bureau)

Blauwe Berg 3A

1625 NT Hoorn

Locatie Alkmaar

James Wattstraat 4

1817 DC Alkmaar

Locatie Den Helder (tot 1 juli 2009)

Industrieweg 18A

1785 AG Den Helder